

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง “ทัศนะเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 ต่อการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชน ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานการควบคุมฝูงชน และเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามในเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 320 นาย ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 320 ชุด และได้รับตอบกลับมา 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 และได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.4 มียศตั้งแต่ ส.ต.ต.-ด.ต. คิดเป็นร้อยละ 81.3 และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 97.8 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 38.8 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 57.2 และมีตำแหน่งผู้บังคับหมู่ คิดเป็นร้อยละ 84.1 อยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม คิดเป็นร้อยละ 73.8 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.0 และมีอายุราชการส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.9 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 12,501-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.0 และส่วนใหญ่ไม่มีรายได้พิเศษอย่างอื่น คิดเป็นร้อยละ 61.3 คำถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินที่ตนเองและครอบครัวต้องร่วมกันรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 95.0 โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้เงินกู้ คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือหนี้ผ่อนชำระค่ายาน

พาหนะ คิดเป็นร้อยละ 34.4 ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านพักหรือแฟลตที่ทางราชการจัดให้ คิดเป็นร้อยละ 75.6 รองลงมาก็อาศัยอยู่บ้านเช่า คิดเป็นร้อยละ 11.6

ทัศนะเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน

1. ด้านสวัสดิการและความก้าวหน้าในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.9$) โดยกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าการที่รัฐบาลสนับสนุนด้านการรักษาพยาบาลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจน้อยเกินไปจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการควบคุมฝูงชน การได้รับการพิจารณาสนับสนุนเงินเบี้ยเลี้ยงจากทางราชการไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน และความรู้สึกไม่ก้าวหน้าในชีวิตราชการของพวกเขาจะทำให้การควบคุมฝูงชนมีประสิทธิภาพลดลง เนื่องจากสวัสดิการและความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หากไม่ได้รับการจัดสรรอย่างเพียงพอและเหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนะที่เห็นด้วยอย่างชัดเจน

2. ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ากฎหมายให้สิทธิ เสรีภาพแก่ผู้ชุมนุมมากเกินไป และไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กฎหมาย มีบทลงโทษฝูงชนที่กระทำผิดมากเกินไปจนทำให้ฝูงชนไม่เกรงกลัวกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมฝูงชนโดยเฉพาะที่กำหนดขอบเขตการชุมนุม รวมถึงให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะดำเนินการกับผู้ชุมนุม ประกอบกับสภาพการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับผู้ปฏิบัติยังไม่มีอำนาจในการตัดสินใจที่จะดำเนินการใด ๆ ได้จนกว่าจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบสถานการณ์การชุมนุม ดังนั้น จึงต้องอดทน อดกลั้น ไม่ตอบโต้หรือใช้ความรุนแรงต่อผู้ชุมนุมหรือเข้าสลายการชุมนุมโดยพลการ จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีทัศนะที่เห็นด้วยอย่างชัดเจน และเห็นด้วยระดับปานกลางว่าการดำเนินการทางกฎหมายกับฝูงชนโดยเคร่งครัดจะทำให้เกิดเหตุการณ์ลุกลามบานปลายรุนแรงมากกว่าที่จะเกิดความสงบเรียบร้อย

3. ด้านประสิทธิภาพ

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าหากได้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฝูงชนเป็นประจำและหากได้ผู้ที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมฝูงชนมาเป็นผู้บังคับบัญชาจะทำให้การควบคุมฝูงชนดีขึ้น เนื่องจาก

การปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน มีลักษณะงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบหรือผู้บัญชาการเหตุการณ์มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อขวัญกำลังใจและความเชื่อมั่นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างจึงมีทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างชัดเจน

4. ด้านการฝึกอบรม

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.63$) แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่าถ้าได้รับการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการควบคุมฝูงชนจากต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ทำให้การควบคุมฝูงชนดีขึ้น ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้กำหนดแผนการฝึกอบรม รวมทั้งฝึกทบทวนการควบคุมฝูงชนประจำปีอยู่แล้ว หากแต่สถานการณ์ปัจจุบันมีการชุมนุมอยู่บ่อยครั้ง และกลุ่มผู้ชุมนุมได้พัฒนายุทธวิธีการชุมนุมขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการควบคุมฝูงชนให้เท่าทันกลยุทธ์ของผู้ชุมนุม การได้รับคำแนะนำจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญจากต่างประเทศย่อมจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนในประเทศ

5. ด้านภูมิหลัง

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.53$) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางทั้งในส่วนของอาชีพของบิดามารดา ภูมิลำเนา และการศึกษาของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน

6. ด้านสภาพการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้งในแนวโน้มการใช้ความรุนแรงกรณีฝูงชนสร้างความวุ่นวายมากขึ้น และกรณีแตรร่อนมากในขณะกำลังควบคุมฝูงชน รวมถึงกรณีฝูงชนที่มีอาการเมาสุราด้วยความรุนแรง ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนทุกนายผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการควบคุมฝูงชนมาเป็นอย่างดี การดำรงอยู่ในระเบียบวินัยของตำรวจโดยเคร่งครัด ทำให้มีความอดทน อดกลั้น และเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา จึงทำให้มีแนวโน้มที่ไม่ตอบโต้กับฝูงชน

7. ด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่าการใช้สุนัขตำรวจช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานจะทำให้การควบคุมฝูงชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนในแต่ละครั้งสุนัขตำรวจมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในเรื่องการรักษาความปลอดภัยบริเวณที่ชุมนุม เช่น การตรวจหาวัตถุระเบิด วัตถุแปลกปลอมต้องสงสัย ส่วนในเรื่องการสวมใส่ชุดเกราะเพื่อป้องกันตัวในขณะควบคุม

คุมฝูงชนจะทำให้การเคลื่อนไหวไม่สะดวกและทำให้การควบคุมฝูงชนมีประสิทธิภาพลดลง และวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนที่ทางราชการจัดให้เพียงพอและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานแล้วนั้น มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน

จากผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กลุ่มผู้ชุมนุมไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน โดยฝูงชนเมื่อมารวมตัวกันจะเกิดพฤติกรรมร่วมที่มีความก้าวร้าวรุนแรง โดยมีตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมร่วมก็คือ การระบாதทางอารมณ์ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแสดงออกของพฤติกรรมที่นอกเหนือกฎเกณฑ์ของสังคม นอกเหนือกฎหมาย ไม่สนใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ พยายามที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าหน้าที่ตำรวจการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชาในระดับสถานีตำรวจ (แต่งตั้งโยกย้าย) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาใกล้ชิดอยู่ บ่อยครั้งทำให้นโยบายการปฏิบัติงานต้องมีการเปลี่ยนแปลง ขาดความต่อเนื่อง รวมทั้งการที่ไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ชุมนุมที่กระทำผิดกฎหมายได้อย่างเต็มที่ จนฝูงชนขาดความยำเกรงกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายไร้ผล ตลอดจนเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับไม่มีความเหมาะสมกับค่าครองชีพในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนแรงกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพราะการทำงานจริงมิใช่ว่า ผู้บังคับบัญชาจะมองเพียงว่า ผู้ปฏิบัติงานต้องทำตามหน้าที่ที่ระเบียบและข้อบังคับกำหนดให้เท่านั้น การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลคงต้องเป็นการทำงานในลักษณะที่เรียกว่าทำงานด้วยใจ หากผู้ได้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจดีเยี่ยมจะทำให้พวกเขามีความตั้งใจในการทำงาน และพยายามที่จะปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ในทางตรงกันข้าม หากขาดขวัญและกำลังใจ การปฏิบัติงานก็คงเพียงทำเพราะเป็นหน้าที่เท่านั้น ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน คือ ควรเพิ่มสวัสดิการ ค่าตอบแทน ให้เพียงพอเหมาะสมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการทำประกันชีวิตให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติให้เพียงพอเหมาะสม

แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน ในส่วนของกำลังพลใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองกำกับการ 2 (หน่วยปราบจลาจล) กองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด โดยไม่ควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจ โดยในส่วนการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุมควรโดยใช้กิริยาจากที่สุภาพ อ่อนโยน หลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรง ซึ่งจะช่วยลดความตึงเครียดระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ชุมนุมลงได้ และช่วยสถานการณ์คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีสวัสดิการให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว แต่ส่วนใหญ่เป็นกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยในส่วนของค่าตอบแทนอื่นนอกเหนือจากเงินเดือนนั้นยังไม่มีเพียงพอเหมาะสม รวมถึงสวัสดิการด้านอื่นด้วย เช่น ที่พักอาศัย ยานพาหนะ ดังนั้น ควรจัดสวัสดิการที่เพียงพอให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยปฏิบัติการพื้นที่ โดยการเพิ่มเงินเดือน เพิ่มเบี้ยเลี้ยง หรือเงินเพิ่มพิเศษ จัดหาที่พักอาศัย บ้านพักของทางราชการ รถจักรยานยนต์ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหน่วยปฏิบัติการอย่างเพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีรายได้น้อย มีรายได้หลักจากเงินเดือน อีกทั้งไม่มีรายได้พิเศษอื่นเลยประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันค่าครองชีพสูงมาก หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จำเป็นต้องไปประกอบอาชีพเสริม ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้อยประสิทธิภาพลง

2. การปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีมีสถานการณ์การชุมนุมเรียกร้องที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในปัจจุบัน ทำให้เจ้าหน้าที่มีทักษะความชำนาญและมีประสบการณ์ หากแต่วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนมีสภาพไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน ดังนั้น รัฐควรปรับปรุงหรือจัดหาอุปกรณ์สำหรับใช้ในการควบคุมฝูงชน เช่น หมวกกันน็อก หน้ากาก โล่ ฯลฯ มาเพิ่มเติม เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งควรมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อความสะดวกและปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานอีกส่วนหนึ่งด้วย

3. ก่อนการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชนในแต่ละครั้ง ผู้บังคับบัญชาควรประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานเพื่อให้ทราบนโยบายการปฏิบัติ ขอบเขตหน้าที่ วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม อำนาจการสั่งการ ฯลฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าใจการปฏิบัติและไม่สับสน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรขยายผลการศึกษาไปยังกลุ่มประชากรส่วนอื่น ๆ ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยอย่างเต็มที่ ไม่เฉพาะแต่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น

2. ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกเฉพาะที่เกี่ยวข้องต่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งในความเป็นจริงอาจมีตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน แต่ผู้ศึกษามีได้หยิบยกมาวิเคราะห์ในครั้งนี้นี้ ดังนั้น ผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาในครั้งต่อไป อาจจะนำตัวแปรอื่นมาเป็นตัวแปรในการวิจัยเพิ่มเติมอีกได้